

PHẬT GIÁO VỚI CÔNG TÁC HOÀNG PHÁP VÀ AN SINH XÃ HỘI VÙNG TÂY BẮC

Đại đức Thích Giác Đạt (Trần Như Tuấn)

Tây Bắc Việt Nam¹ - vùng văn hoá, xứ sở hoa ban, quê hương xoè hoa, miền đất dịu ngọt của những thiên tình sử Tiễn dặn người yêu nhưng cũng đầy tiếng than thở của những thân phận người Tiếng hát làm dâu. Đây được coi là một vùng rộng lớn có địa chính trị, kinh tế - văn hoá đặc biệt, có vị trí chiến lược rất quan trọng đối với sự phát triển của đất nước cả về an ninh - quốc phòng, kinh tế, xã hội và văn hoá. Hoàn cảnh lịch sử về mặt địa - tộc người, tôn giáo, cộng đồng các dân tộc thiểu số có quan hệ khá gắn bó mật thiết đặc biệt khu vực biên giới Việt - Trung.

Tây Bắc vẫn là khu vực hết sức khó khăn của cả nước, có tới 43/62 huyện nghèo nhất cả nước, tỷ lệ hộ nghèo lên tới 25,6% (cả nước là 10%), nhiều gia đình phải sống trong những căn nhà tạm, các cháu học sinh bán trú đang sống trong những lều lán, phòng học đơn sơ, vẫn còn học sinh bỏ học vì gia đình khó khăn...

Nhiều năm qua, Đảng và Nhà nước đã quan tâm đến vùng Tây Bắc với nhiều chính sách ưu đãi về phát triển KT-XH, xoá đói giảm nghèo, bảo đảm an sinh xã hội. Đảng bộ, chính quyền và nhân dân các tỉnh Tây Bắc đã rất nỗ lực lao động, phấn đấu vượt qua khó khăn, thách thức để xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội vùng Tây Bắc

Tây Bắc cũng là nơi có nhiều tín ngưỡng tôn giáo cùng tồn tại. Qua nghiên cứu, chúng ta thấy đồng bào các dân tộc ở Tây Bắc phần lớn theo tín ngưỡng dân gian thờ cúng tổ tiên, tôn thờ thần sông, thần núi, thần mưa, thần gió... mang đậm sắc thái văn hoá của cư dân nông nghiệp. Bên cạnh đó còn các tôn giáo khác đạo Vàng Chử của người Mông, đạo Tin Lành, đạo Phật. những năm gần đây do đạo Tin Lành phát triển với tốc độ nhanh đã gây ra nhiều phức tạp, ảnh hưởng trực tiếp đến sản xuất, an ninh trật tự và văn hoá - xã hội của vùng này

Ngày nay, thế giới đã nhận thức được chân giá trị của Phật Giáo. Phật Giáo là một Đạo mà cốt tủy giáo lý về phương diện xã hội là về lòng từ bi và chủ trương hòa bình. Phật giáo Việt Nam với tư cách là một tổ chức xã hội sẽ là lực lượng quan trọng để góp phần giải quyết hiệu quả những vấn đề xã hội đang đặt ra. "Đạo Phật ở đâu trên bản đồ vùng Tây Bắc?", khi đồng bào các dân tộc thiểu số vùng Tây Bắc phần lớn theo tín ngưỡng đa thần và thờ cúng tổ tiên, có những sinh hoạt tín ngưỡng gắn gũi với các gia đình người Việt truyền thống. Bài viết này muốn đi sâu vào tìm hiểu vài nét khái quát về đời sống kinh tế-xã hội để thấy được những khó khăn mà

---

¹ Tây Bắc theo cách hiểu truyền thống là một tiểu vùng gồm các địa phương thuộc các tỉnh Điện Biên, Lai Châu, Sơn La, Hòa Bình, Yên Bái và Lào Cai. Ngày nay tiểu vùng này thuộc vào vùng Tây Bắc mở rộng bao gồm hầu hết các tỉnh miền núi và trung du Bắc Bộ và các huyện phía tây Nghệ An và tây Thanh Hóa. Xem thêm tại: <http://taybac.vnu.edu.vn/?option=newsdetails&page=&cid=19&sid=41&id=158/T%E1%BB%95ng-quan-v%C3%B9ng-v%C4%83n-h%C3%B3a-T%C3%A2y-B%E1%BA%AFc.htm>

người dân Tây Bắc đang đói mặt. Từ đó, cho thấy được vai trò của Phật giáo đối với vấn đề an sinh.

Vài nét khái quát về vùng Tây Bắc

Miền núi, vùng các dân tộc thiểu số nước ta có vị trí hết sức quan trọng, cả về kinh tế - xã hội, chính trị và an ninh, quốc phòng. Từ trước đến nay Đảng và Nhà nước thường xuyên quan tâm và có nhiều chủ trương, chính sách nhằm thực hiện có hiệu quả chính sách dân tộc đúng đắn của Đảng trong mỗi giai đoạn cách mạng của đất nước.² Tây Bắc, vùng miền núi phía Tây của miền Bắc Việt Nam, có chung đường biên giới với Lào và Trung Quốc. Do hoàn cảnh lịch sử về mặt địa – tộc người, cộng đồng các dân tộc thiểu số khu vực biên giới Việt – Trung có quan hệ khá gắn bó mật thiết. Tây Bắc là quê hương của gần 40 dân tộc anh em, trong đó các dân tộc Mông, Dao, Thái, Mường, Tày, Nùng.... Tây Bắc được ví như một “toà nhà” không lồ với kiến trúc 2 tầng, “tầng 1” là vùng thấp và “tầng 2” là vùng cao. Vùng thấp là nơi cư trú chính của các dân tộc Thái, Lào, Lự, tiêu biểu cho văn hoá vùng thấp là dân tộc Thái. Vùng cao là nơi cư trú của các dân tộc Mông, Dao, Hà Nhi, Si La, Khơ Mú, tiêu biểu cho văn hóa vùng cao chính là dân tộc Mông.

Gần đây, Tây Bắc được Đảng, Chính phủ quan tâm đặc biệt và có nhiều chính sách đầu tư, ưu đãi nhằm nâng cao đời sống kinh tế-xã hội. Thực hiện Nghị quyết số 37-NQ/TW của Bộ Chính trị, Chính phủ đã dành một khối lượng vốn khá lớn tập trung vào vùng, thông qua các chương trình mục tiêu quốc gia, chương trình 135, các dự án Quốc gia, các dự án sử dụng trái phiếu Chính phủ, công trái giáo dục, các hỗ trợ có mục tiêu khác và thông qua các dự án, chương trình trong chương trình hành động của Chính phủ.

Tuy nhiên, đây vẫn còn là vùng gặp khó khăn nhiều mặt, nhất là khó khăn về kinh tế- xã hội. Theo Báo cáo tổng kết của Ban Chỉ đạo Tây Bắc năm 2013 và triển khai nhiệm vụ trọng tâm năm 2014 cho thấy, tuy tăng trưởng kinh tế đạt được nhiều kết quả, song chất lượng hiệu quả sức cạnh tranh của các ngành, các lĩnh vực, các thành phần kinh tế còn thiếu tính bền vững, tỷ lệ hộ nghèo còn cao (22,5%), cơ sở hạ tầng giao thông còn yếu kém; trình độ năng lực của một bộ phận cán bộ cơ sở còn yếu; công tác phát triển Đảng còn yếu; ở vùng sâu, vùng xa chất lượng giáo dục còn hạn chế, yếu kém nhất là yếu kém về đào tạo nguồn nhân lực tại chỗ. Thêm nữa, tình trạng di dân vẫn diễn biến khá phức tạp; tình hình tuyên truyền tôn giáo trái phép còn tiềm ẩn nhiều nguy cơ gây mất ổn định trật tự xã hội. Các thế lực thù địch vẫn không ngừng chống phá bằng nhiều thủ đoạn tinh vi xảo quyệt, lợi dụng, mua chuộc, lôi kéo, dụ dỗ nhận thức của một bộ phận đồng bào còn hạn chế, lợi dụng tín ngưỡng tôn giáo

---

² Thuyết trình: Về tăng cường xây dựng, củng cố toàn diện miền núi, các dân tộc thiểu số trọng điểm là vùng cao, biên giới phía Bắc trong kế hoạch nhà nước năm 1988 và thời gian tới (Tại kỳ họp thứ 2). Xem thêm tại: http://www.na.gov.vn/sach_qh/chinhhsachpl/phan4/p4_ii_1.html

để chống phá Đảng và Nhà nước, chia rẽ khối đoàn kết dân tộc. Hoạt động tuyên truyền tập hợp lực lượng lập “ Nhà nước Mông”; hoạt động của Tổ chức bất hợp pháp Dương Văn Minh vẫn tiếp diễn phức tạp. Tình hình khiếu kiện, tố cáo, xuất nhập cảnh trái phép, buôn bán phụ nữ và trẻ em, nhất là tội phạm về ma túy tiếp tục gia tăng gây mất ổn định. Cũng theo đánh giá của Ban Chỉ đạo Tây Bắc, hệ thống chính trị ở cơ sở các xã vùng cao, vùng biên giới còn hạn chế, bất cập, năng lực lãnh đạo, chỉ đạo của một số chính quyền cơ sở còn mang nặng tính hành chính chưa đáp ứng được nguyện vọng của nhân dân.

Tây Bắc là vùng khó khăn về kinh tế và là vùng có tỷ lệ hộ nghèo chiếm 42,23%, cao nhất so với cả nước. Bên cạnh đó, tốc độ giảm nghèo có xu hướng chậm lại trong những năm gần đây ở vùng này.

Đơn vị: %

	1993	1998	2002	2004	2006	2008
CẢ NƯỚC	58,1	37,4	28,9	19,5	16,0	14,5
Thành thị - Nông thôn:						
Thành thị	25,1	9,2	6,6	3,6	3,9	3,3
Nông thôn	66,4	45,5	35,6	25,0	20,4	18,7
Theo nhóm dân tộc:						
Kinh	53,9	31,1	23,1	13,5	10,3	8,9
Các dân tộc khác	86,4	75,2	69,3	60,7	52,3	50,3
Theo giới tính chủ hộ:						
Nam	60,8	39,9	31,1	21,2	17,2	15,5
Nữ	47,9	28,2	19,9	13,2	11,8	10,8
Theo vùng địa lý:						
Đồng bằng sông Hồng	62,7	29,3	22,4	12,1	8,8	8,1
Đông Bắc Bộ	81,6	62,0	38,4	29,4	25,0	24,3
Tây Bắc Bộ	81,0	73,4	68,0	58,6	49,0	45,7
Bắc Trung Bộ	74,5	48,1	43,9	31,9	29,1	22,6
Duyên hải Nam Trung Bộ	47,2	34,5	25,2	19,0	12,6	13,7
Tây Nguyên	70,0	52,4	51,8	33,1	28,6	24,1
Đông Nam Bộ	37,0	12,2	10,6	5,4	5,8	3,5
Đồng bằng sông Cửu	47,1	36,9	23,4	19,5	10,3	12,3
Long						

Bảng 1. Tỷ lệ nghèo thời kỳ 1993-2008

(Nguồn: Tổng cục Thống kê – VHLSS 1993, 1998, 2002, 2004, 2006 và 2008)

Một số vấn đề xã hội cấp bách vẫn còn tồn tại và cần được kiểm soát như tỷ lệ nhiễm HIV có chiều hướng tăng lên ở một số tỉnh ở vùng Tây Bắc Bộ như Điện Biên và Sơn La. Mặc dù đã có nhiều nỗ lực triển khai thực hiện các chính sách và chương trình nhưng suy dinh dưỡng thể thấp còi ở trẻ em vẫn còn là một vấn đề hết sức nghiêm trọng với tỷ lệ là 31,9% và tốc độ giảm chậm. Trẻ em ở các vùng miền núi và khu vực nông thôn có tỷ lệ suy dinh dưỡng thể thấp còi cao gấp 2-3 lần trẻ em ở

vùng đồng bằng và khu vực đô thị. Tây Bắc là nơi có tỷ lệ trẻ em suy dinh dưỡng thể thấp còi cao hơn các vùng khác trong cả nước. Tỷ suất tử vong trẻ em ở vùng núi, vùng khó khăn hoặc trong các gia đình nghèo cao gấp 2-3 lần so với trẻ em ở vùng đồng bằng hoặc trong các gia đình có thu nhập cao. So với toàn quốc, vùng Tây Bắc Bộ có tỷ suất tử vong trẻ em dưới 1 tuổi luôn cao hơn và tốc độ giảm chậm hơn so với mức trung bình cả nước. Tây Bắc Bộ khu vực tập trung nhiều nhất các nhóm đồng bào dân tộc thiểu số sinh sống.

Ngoài ra, đây cũng là khu vực dễ bị tổn thương nhất trước thiên tai và các hiện tượng thời tiết bất thường. Theo nghiên cứu của Ngân hàng Thế giới năm 2008, có tới 88% các hộ gia đình ở thành phố và 46% hộ gia đình ở nông thôn chịu thiệt thòi do việc tăng giá lương thực (WB, 2008). Đối với các vùng kém phát triển, như vùng Tây Bắc Bộ bị ảnh hưởng nghiêm trọng do người dân thuộc vùng này sản xuất lương thực ít hơn mức tiêu dùng. Khoảng 76% người dân sinh sống ở Tây Bắc bị giảm sút thu nhập do sự gia tăng giá lương thực. Biến đổi khí hậu còn gây tác động mạnh mẽ nhất đến những người dân mà sinh kế gắn với khai thác tự nhiên như nông nghiệp, lâm nghiệp, nuôi trồng và đánh bắt thủy sản. Theo số liệu VHLSS 2008, gần 1/3 tổng thu nhập của người nghèo Việt Nam là từ các hoạt động sinh kế nói trên.³ Tỷ lệ này ở Tây Bắc Bộ là cao nhất 54,9% so với các khu vực như: Đông Bắc Bộ là 39,7%, Tây Nguyên là 52,0%, Bắc Trung Bộ là 29,9%, Duyên hải Nam Trung Bộ là 35,8%, Đông Nam Bộ 19,0% và vùng Đồng bằng sông Hồng là 11,9%. Tác động của biến đổi khí hậu rõ ràng sẽ là trở ngại lớn đối với giảm nghèo ở tất cả các vùng, đặc biệt là những vùng chịu ảnh hưởng mạnh nhất của biến đổi khí hậu và vùng nghèo. Người nghèo có xu hướng tập trung rõ rệt vào vùng nông thôn, vùng khó khăn, vùng miền núi và bãi ngang ven biển, hải đảo, vùng chịu tác động nặng nề của biến đổi khí hậu, nhất là tập trung vào một số huyện, xã vùng Tây Bắc, Tây Nguyên và ở các nhóm đối tượng như đồng bào dân tộc thiểu số, trẻ em, phụ nữ, người nhập cư. Nghèo đói tập trung tại những địa bàn đặc thù và ở nhóm đối tượng đặc thù sẽ làm cho nỗ lực tiếp tục giảm nghèo khó khăn hơn, đòi hỏi cách tiếp cận sáng tạo hơn trong thời gian tới. Mặt khác, nghèo đô thị với tính chất khó khăn đặc thù về tiếp cận đối với các dịch vụ xã hội cơ bản, mạng lưới an sinh xã hội, cơ hội việc làm, tham gia các hoạt động xã hội, v.v... cũng là vấn đề mới nổi cần được quan tâm thích đáng.

Phật giáo với công tác từ thiện, an sinh xã hội vùng Tây Bắc

Công tác từ thiện, an sinh xã hội là một trong những hoạt động mang ý nghĩa chính trị, xã hội và nhân văn sâu sắc nhằm góp phần cùng thành phố thực hiện thắng lợi các mục tiêu về giảm nghèo và các mục tiêu an sinh xã hội khác. Với Phật giáo, đây cũng là hoạt động thể hiện tinh thần nhập thế, cứu độ chúng sanh. Tìm hiểu giáo lý của đức Phật, Lục độ⁴ là con đường dẫn đến sự giác ngộ, mà điều đầu tiên phải thực hiện được là thực hành bố thí. Giáo lý Phật giáo cũng quan niệm con người cần có lòng từ, bi, hỷ, xả (Tứ vô lượng tâm), đây là nhân tố chủ yếu giúp phát triển tâm từ bi, hạnh cứu khổ, đưa đến việc định hướng cho mọi hoạt động của Phật giáo cho con người và vì con người.⁵

Là một quốc gia nông nghiệp, con người chủ yếu sống phụ thuộc nhiều vào điều kiện tự nhiên và trải qua quá trình lịch sử đấu tranh chống ngoại xâm. Khi Phật giáo du nhập vào Việt Nam, tinh

³ VHLSS - Vietnam Household Living Standards Survey (Bộ dữ liệu khảo sát mức sống dân cư của Tổng cục Thống kê thu nhập thông tin đời sống của các hộ gia đình Việt Nam).

⁴ Bố thí, từ giới, nhẫn nhục, tinh tấn, thiền định, trí huệ

⁵ Trần Hồng Liên (2010), *Tìm hiểu chức năng xã hội của Phật giáo Việt Nam*, Tp.HCM, Nxb. Tp.HCM, trang 39.

thần vị tha, vì chúng sinh của Phật giáo nhanh chóng hòa quyện cùng triết lý sống “Lá lành đùm lá rách”, “Thương người như thể thương thân”, “Một miếng khi đói bằng một gói khi no” hay “Dù xây chín bậc phù đồ, không bằng làm phúc cứu cho một người”,... của người Việt. Có thể thấy, trong lịch sử các triều đại, Phật giáo trở thành một trong những tư tưởng thống trị, một đường lối trị quốc có nhiều điểm tiến bộ. Đó là thái độ khoan dung, độ lượng, chia sẻ và cảm thông chung, có thái độ sống hướng đến tha nhân, vì tha nhân”.⁶ Phật giáo Việt Nam luôn thể hiện tinh thần nhập thế hành đạo, thường xuyên tổ chức các hoạt động từ thiện-xã hội nhằm giúp đỡ những mảnh đời bất hạnh trong xã hội.

Hoạt động từ thiện, an sinh-xã hội không chỉ là sự thể hiện tinh thần từ bi, cứu khổ cứu nạn của tín đồ Phật giáo mà còn là một biểu hiện quan trọng chức năng hỗ trợ xã hội của Phật giáo. Ở góc nhìn Tôn giáo học, chức năng hỗ trợ xã hội được hiểu: “Dù ít hay nhiều, chúng sinh thường phải đối mặt với khó khăn, hiểm nguy, thất bại, thiên tai, bệnh tật,... cái chết của những những người thân thuộc, yêu quý và kể cả cái chết của chính bản thân mình. Trong hoàn cảnh đó, chúng sinh rất dễ bị tổn thương và trở nên vô nghĩa, niềm tin tôn giáo giúp cho con người khó bị rơi vào tuyệt vọng hơn. Một số tôn giáo còn cung cấp cho con người những biện pháp cầu nguyện, cúng bái thần linh trong niềm tin rằng cúng bái thần linh trong niềm tin rằng những việc làm như vậy sẽ giúp cải thiện được tình hình.”⁷ Ở đây, chức năng hỗ trợ xã hội không chỉ dừng lại ở sự giúp đỡ con người bằng các liệu pháp tinh thần như cúng bái, cầu nguyện, tin tưởng,..., mà còn biểu hiện qua những hành động mang tính thực tiễn, cụ thể nhất là sự hỗ trợ vật chất của các tôn giáo. Không chỉ có Phật giáo, các tôn giáo lớn trên thế giới nói chung và ở Việt Nam nói riêng cũng thể hiện rõ nét điều này. Ngoài ra, đây còn được xem là một trong những nguồn vốn xã hội quan trọng.⁸ Phật giáo trở thành một tổ chức xã hội, sẽ là nguồn vốn xã hội quan trọng tham gia trong các hoạt động từ thiện xã hội để hỗ trợ người dân, góp phần trong việc xây dựng hệ thống an sinh xã hội của quốc gia. Trong dự thảo Chiến lược phát triển kinh tế xã hội 2011 – 2020, Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Tấn Dũng cho rằng An sinh xã hội và phúc lợi xã hội có bản chất xã hội sâu sắc gắn kết hữu cơ giữa quyền lợi và trách nhiệm của mỗi người với mỗi đơn vị, cộng đồng và toàn xã hội. Cùng với việc nâng cao vai trò, chức năng và tăng thêm nguồn lực của Nhà nước, phải thực hiện chủ trương “các chính sách xã hội được tiến hành theo tinh thần xã hội hoá”. Phải huy động các nguồn lực của toàn xã hội để nâng cao an sinh xã hội và phúc lợi xã hội. Tiếp tục hoàn thiện cơ chế chính sách nhằm mở rộng sự tham gia của mọi chủ thể vào cung cấp ngày càng nhiều hơn với chất lượng tốt hơn các dịch vụ công cộng. Tạo điều kiện thuận lợi để mọi người dân đề cao trách nhiệm, nâng cao năng lực và tham gia thiết thực vào việc bảo đảm an sinh xã hội, phúc lợi xã hội. Khuyến khích phát triển các mô hình an sinh xã hội tự nguyện ở cộng đồng, các doanh nghiệp cung ứng dịch vụ công cộng theo cơ chế phi lợi nhuận và các hình thức hợp tác công - tư. Đẩy mạnh các

---

⁶ Nguyễn Đức Lữ (chủ biên, 2007), *Lý luận về tôn giáo và chính sách tôn giáo ở Việt Nam*, Hà Nội, Nxb. Tôn giáo, trang 129.

⁷ Trần Hồng Liên (2010), *Tìm hiểu chức năng xã hội của Phật giáo Việt Nam*, Tp.HCM, Nxb. Tp.HCM, trang 14.

⁸ Khái niệm dùng để chỉ một loại tài sản phi vật chất của mỗi cá nhân, mỗi gia đình, cộng đồng hay một quốc gia được tạo dựng qua quá trình thực hiện giữa các chủ thể xã hội (cá nhân, gia đình, nhóm người, cộng đồng, nhà nước). Xem thêm: Nguyễn Hải Hữu (2005), *Cuộc chiến chống nghèo đói thực trạng và giải pháp*, in trong: Nhiều tác giả, *Đô thị hóa và vấn đề giảm nghèo ở Thành phố Hồ Chí Minh lý luận và thực tiễn*, Hà Nội, Nxb. Khoa học Xã hội, trang 90.

cuộc vận động xã hội như: ngày vì người nghèo, phong trào tương thân tương ái, xây dựng nhà tình nghĩa, nhà đại đoàn kết dân tộc⁹...

Với điều kiện địa lý chia cắt theo vùng, đời sống tôn giáo, tín ngưỡng vùng Tây Bắc tương đối phức tạp. Vùng Tây Bắc có 34 dân tộc với 3 tôn giáo chính đang hoạt động là: Phật giáo, Công giáo và đạo Tin lành. Bên cạnh đó, còn xuất hiện nhiều loại tà đạo, như: Thanh hải vô thượng sư, Long hoa di lạc, Tiên rồng... Đạo Phật có khoảng 125.000 phật tử; Công giáo có gần 300.000 tín đồ và Tin lành khoảng 138.000 người theo. Đặc biệt, hiện nay trên địa bàn vùng Tây Bắc có trên 20 đạo lạ (hay còn gọi là hiện tượng tôn giáo mới); trong đó một số tổ chức bất hợp pháp, đối tượng cầm đầu đã lợi dụng tự do tín ngưỡng tôn giáo để tổ chức các hoạt động trái pháp luật, chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc, gây mất ổn định chính trị, mất an ninh trật tự tại địa phương.

Thời gian qua, các địa phương trong vùng Tây Bắc đã đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến nhằm nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp, các ngành, cán bộ và nhân dân về chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về tín ngưỡng và tôn giáo trong đó có Phật giáo. Để hiểu hơn và có một cái nhìn cụ thể về hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo đối với khu vực Tây Bắc, bài viết này xin đưa ra một số điển hình tiêu biểu như hoạt động từ thiện-xã hội của Tỉnh hội Phật giáo các tỉnh vùng Tây Bắc.¹⁰ Những hoạt động từ thiện-xã hội của Phật giáo có gắn kết những vấn đề xã hội của địa phương.

Điện Biên, nơi ghi dấu chiến thắng oanh liệt của dân tộc ngày 25/04/2014 đã tổ chức Lễ công bố và ra mắt thành lập GHPGVN tỉnh Điện Biên được GHPGVN long trọng tổ chức tại hội trường Himlam – Điện Biên. Công tác Phật sự, vận động nhân dân, trong đó có đồng bào theo tôn giáo chấp hành tốt chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về tín ngưỡng và tôn giáo, các quy ước, hương ước của thôn bản, phát huy tinh thần đoàn kết, giúp nhau phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo, xây dựng nông thôn mới, xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư... Hơn 2000 nhân dân phật tử tỉnh Điện Biên được truyền thụ quy y Tam Bảo, buổi lễ đặt dưới sự trụ trì và hướng dẫn của TT Thích Đức Thiện – Phó tổng thư ký HĐTS GHPGVN – Chánh văn phòng I.T.U- Trưởng BTS GHPGVN tỉnh Điện Biên- Trụ trì chùa Linh Quang. Thượng tọa chúc các phật tử tỉnh Điện Biên tinh tấn tu học, trau dồi giới đức, luôn ghi nhớ và thực hành theo đúng giới hạnh của người phật tử. Lấy giới làm con đường giải thoát để nghiệp chướng được tiêu trừ, nguyện tránh tất cả các điều ác, làm tất cả các điều lành, giữ tâm giới thanh tịnh để đem đến niềm hạnh phúc và an vui trong cuộc sống.

Ngày 13/9/2014, Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam tỉnh Điện Biên tổ chức trao quà từ thiện cho học sinh nghèo và các hộ gia đình đặc biệt khó khăn do thiên tai lũ quét gây nên tại các điểm

---

⁹ *Bảo đảm ngày càng tốt hơn an sinh xã hội và phúc lợi xã hội là một nội dung chủ yếu của Chiến lược phát triển kinh tế-xã hội 2011-2020*, xem chi tiết tại: <http://phapluattp.vn/2010082511008622p0c1013/bao-dam-ngay-cang-tot-hon-an-sinh-xa-hoi-va-phuc-loi-xa-hoi-la-mot-noi-dung-chu-yeu-cua-chien-luoc-phat-trien-kinh-texa-hoi-20112020.htm>

¹⁰ Tính đến kỳ Đại hội VII Giáo hội Phật giáo Việt Nam bắt đầu vào ngày 21/11/2012, Giáo hội Phật giáo Việt Nam cho biết, Giáo hội phân đấu trong nhiệm kỳ tới, tất cả 63 tỉnh thành trong cả nước đều có tổ chức Phật giáo. Cho đến thời điểm này, trên cả nước còn 5 địa phương chưa thành lập Ban đại diện Phật giáo cấp tỉnh do gặp nhiều khó khăn về mặt nhân sự. Giáo hội Phật giáo Việt Nam cho biết, ngay sau đại hội VII mà cụ thể là trong năm 2013, Trung ương Giáo hội Phật giáo Việt Nam sẽ thành lập Ban trị sự tỉnh Phật giáo Lào Cai và Hà Giang. Còn 3 tỉnh nữa là Sơn La, Lai Châu và Điện Biên, Giáo hội sẽ phân đấu hoàn thiện tổ chức trong thời gian tới.

trường, xã dọc tuyến Điện Biên, Nậm Pồ và Nà Hỳ. Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam tỉnh Điện Biên và các thành viên câu lạc bộ Thanh niên phật tử Điện Biên, các nhà hảo tâm đã tới trao quà từ thiện tại trường tiểu học Phìn Hồ 2 tiếp đến là các xã thuộc Ủy ban Nhân dân bản Phìn Hồ 2; xã Phìn Hồ; Ủy ban Nhân dân xã Chà Cang, Chà Lưa, Chà Tở, Nậm Khăn, Pa Tần và Trường Tiểu học Nậm Tin.

Tại các xã nghèo của huyện, đoàn trao 5 tấn gạo và 500 suất quà gồm: muối, nước mắm... tổng trị giá hơn 100 triệu đồng; tại các trường học, đoàn từ thiện trao 120 chiếc cặp và nhiều phần quà cho học sinh nghèo các hộ gia đình đặc biệt khó khăn do thiên tai lũ quét gây lên tại các điểm trường, xã dọc tuyến Điện Biên, Nậm Pồ và Nà Hỳ. Trong năm 2014 tổng cộng công tác từ thiện trên tinh thần lá lành đùm lá rách với tổng kinh phí tính thành tiền là gần 1 tỷ đồng chủ yếu phục vụ các công tác từ thiện cho đồng bào nghèo các dân tộc trong và ngoài tỉnh...¹¹

Hưởng ứng lời kêu gọi của Ủy ban MTTQVN tỉnh Điện Biên và lãnh đạo Huyện ủy, HĐND, UBND, UBMTTQ Việt Nam huyện Nậm Pồ, trong các ngày từ 3 đến 7/4, đoàn từ thiện xã hội Giáo hội Phật giáo Việt Nam và các mạnh thường quân, phật tử chùa Vĩnh Nghiêm (Tp.HCM) đã tổ chức chuyến thăm, tặng quà cho hơn 5.000 hộ đồng bào trên địa bàn 15 xã trong huyện. TT.Thích Thanh Phong - Phó ban Từ thiện Xã hội T.Ư GHPGVN, trụ trì chùa Vĩnh Nghiêm (Tp.HCM) cho biết, huyện Nậm Pồ vừa được thành lập từ 15 xã tách ra của huyện Mường Nhé và Mường Chà với vô vàn khó khăn từ đường sá cách trở, đến đời sống, sinh hoạt của người dân. Đây là huyện đặc biệt khó khăn của cả nước đang rất cần sự chung tay góp sức của các phật tử, nhà hảo tâm và các tổ chức, doanh nghiệp để bà con các dân tộc vui bớt những khó khăn, thiếu thốn mùa giáp hạt.¹²

Bên cạnh các hoạt động từ thiện, ngày 01/08/2014 tại chùa Linh Sơn – xã Thanh Luông - huyện Điện Biên – tỉnh Điện Biên, BTS GHPGVN tỉnh Điện Biên long trọng tổ chức lễ hội bông hồng cài áo và đêm văn nghệ “Ôn nghĩa sinh thành” Kính mừng Đại lễ Vu Lan PL.2558 - DL.2014. Vu Lan ngày lễ rất quan trọng của Phật giáo, là dịp để mọi người con được báo đền công ơn sinh dưỡng của cha mẹ trong hiện tại, cũng như nhiều đời về trước. Đây chính là ngày thiêng liêng cao quý nhất của mỗi người con Phật nhớ về cội nguồn.

Để tỏ lòng tôn kính và tưởng nhớ đến các chiến sĩ cách mạng và nhân dân Việt Nam đã bất khuất, kiên cường trong 55 ngày đêm cũng như những năm tháng trước đó để làm nên chiến thắng chấn động địa cầu – chiến thắng Điện Biên Phủ, vào lúc 8 giờ ngày 12 tháng 5 năm 2010 tại Nghĩa trang quốc gia Điện Biên Phủ - Đồi A1, Trung ương Giáo hội Phật giáo Việt Nam, quý Bộ ngành Trung ương và tỉnh Điện Biên trọng thể tổ chức Đại lễ cầu siêu anh linh các liệt sĩ hy sinh tại Điện Biên và chiến trường phía Bắc. Chiến dịch Điện Biên Phủ đã kết thúc, hàng vạn người con ưu tú của Tổ quốc đã anh dũng hy, có người để lại những chiến công hiển hách như Phan Đình Giót, Tô Vĩnh Diện, Bé Văn Đàn, Trần Văn Can nhưng cũng có người hy sinh trong thầm lặng để làm nên trận Điện Biên Phủ oai hùng, chấn động địa cầu. Có thể nói, chiến thắng Điện Biên Phủ là chiến thắng lịch sử, một kỳ tích vẻ vang của thời đại Hồ Chí Minh, làm nền tảng vững chắc để nhân dân ta tiến lên giành

---

¹¹Điện Biên: Hội nghị tổng kết công tác Phật sự 2014. Xem chi tiết tại: <http://www.phattuvietsam.net/tintuc/30137-/tintuc/30137-điện-biên-hội-nghị-tổng-kết-công-tác-phật-sự-2014.html>

¹² <http://phatgiaio.org.vn/song-dep/201404/Nghia-tinh-mua-giap-hat-14084/>

thắng lợi vĩ đại trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất Tổ quốc năm 1975.

Thông qua lễ tưởng niệm, cầu siêu hôm nay, giáo hội tỉnh tin tưởng rằng, mọi người sẽ mãi mãi nhớ ơn và biết ơn các Liệt sĩ, nhân dân đã anh dũng hy sinh tại chiến dịch Điện Biên Phủ và chiến trường phía Bắc; biết ơn và nhớ ơn các bà mẹ Việt Nam anh hùng, các vị lão thành cách mạng, cựu chiến binh đã có nhiều đóng góp trong công cuộc dựng nước và giữ nước của dân tộc Việt Nam.

TT. Thích Đức Thiện - tổng thư ký HĐTS GHPGVN – trưởng ban trị sự GHPGVN tỉnh Điện Biên, thay mặt ban Tổ chức phát biểu tại hội nghị: "Năm 2014 Ban trị sự GHPGVN tỉnh Điện Biên trong công tác phật sự của mình đã đạt được những kết quả khả quan, được sự quan tâm chỉ đạo của T.Ư GHPGVN và sự quan tâm giúp đỡ của các cấp chính quyền, mặt trận tỉnh, với phương châm “Đoàn kết - Hòa hợp - Trường dưỡng đạo tâm - Trang nghiêm Giáo hội”, tăng, ni trong tỉnh đã tích cực triển khai các hoạt động phật sự đạt nhiều thành quả tốt đẹp. Hướng dẫn phật tử tu tập và sinh hoạt phật giáo có nề nếp hơn. Về công tác hoằng pháp, Ban Hoằng pháp kết hợp với quý tăng, ni trong tỉnh đã tổ chức thuyết giảng giáo lý cho các phật tử nhân lễ Phật đản, Vu lan, các ngày Vía Phật, Bồ tát... thường xuyên tổ chức thuyết giảng giáo lý Phật pháp cho phật tử tại các chùa để hiểu hơn về phật pháp, xa rời mê tín dị đoan. Công tác từ thiện cũng làm được nhiều việc tốt đẹp, tinh thần lá lành đùm lá rách, thương người như thể thương thân theo truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam và từ bi cứu khổ của đạo Phật”

Sơn La là một tỉnh miền núi cao, biên giới, nằm ở phía Tây Bắc tổ quốc, có diện tích tự nhiên là 14.174km²; 250 km đường biên giới giáp với nước CHDCND Lào, có 12 huyện, thành phố, 204 xã, phường, thị trấn, dân số trên 1 triệu người, gồm 12 dân tộc anh em cùng sinh sống... đặc biệt với đa dạng tín ngưỡng tôn giáo. Đạo Phật xuất hiện ở Sơn La từ rất lâu, do các hộ đồng bào dân tộc Kinh lên sinh sống, cư trú trên địa bàn tỉnh. Thời gian đầu chủ yếu là tu tại gia, những năm gần đây số phật tử “Quy y” có xu hướng tăng, hoạt động có quy mô, có nhu cầu gắn kết lại thành một tổ chức, do vậy các đạo tràng tu tập cần được hướng dẫn để sinh hoạt theo tôn chỉ, mục đích của Giáo hội.

Đặc thù Sơn La là một tỉnh miền núi, điều kiện kinh tế xã hội còn nhiều khó khăn, dân tộc thiểu số chiếm trên 80% trên địa bàn toàn tỉnh Sơn La hiện nay chưa có chùa, chỉ còn lại di tích chùa Chiền Viện (Vát Hồng). Đây là di tích có giá trị về tâm linh của đồng bào Tây Bắc. Trải qua năm tháng đến nay, BTS GHPGVN tỉnh Sơn La cùng các phật tử tỉnh nhà mong muốn các ban ngành sớm giúp việc trùng tu, tôn tạo lại chùa nhằm đáp ứng nguyện vọng tín ngưỡng của phật tử và nhân dân trong tỉnh. Hiện nay các phật tử tại Sơn La vẫn tập hợp, sinh hoạt tôn giáo mang tính tập trung. Các đạo tràng thường xuyên liên hệ với các sư trụ trì các chùa ở miền xuôi để được giúp đỡ tổ chức Lễ Cầu siêu, Lễ Vu lan, Phật đản...Hiện nay toàn tỉnh có khoảng 4500 người tin theo Đạo Phật, trong đó có hơn 1000 người có “Giới điệp” công nhận “Quy y” và hàng vạn người yêu mến Đạo Phật.

Ngày 18/01/2014, BTS lâm thời GHPGVN tỉnh Sơn La tổ chức Đại hội Đại biểu tỉnh Phật giáo tỉnh Sơn La lần thứ Nhất (Nhiệm kỳ 2014 - 2017). Tại đại hội, Thượng tọa Thích Thanh Quyết nhấn mạnh trọng tâm của Đại hội Phật giáo tỉnh Sơn La lần này là kiểm điểm đánh giá công tác phật sự trong thời gian qua, đồng thời đề ra những phương hướng nhiệm vụ công tác phật sự trong những năm tiếp theo. Trước giờ khai mạc, các đại biểu đã đến đặt vòng hoa, dâng hương tưởng nhớ các Anh hùng liệt sĩ tại Nghĩa trang Nhà tù Sơn La; trao quà từ thiện cho Trung tâm nuôi dưỡng trẻ mồ côi tỉnh. Thượng tọa mong muốn quý đại biểu cùng tập trung trí tuệ để đóng góp ý kiến xác đáng vào bản báo

cáo công tác phật sự trong thời gian quan và phương hướng hoạt động phật sự nhiệm kỳ 2014 - 2019. Nhằm củng cố BTS GHPGVN tỉnh Sơn La, xây dựng quê hương Sơn La ngày càng giàu đẹp. Việc chấp thuận việc thành lập GHPGVN tỉnh Sơn La đã thể hiện sự chăm lo, quan tâm của Nhà nước đến đời sống tinh thần tâm linh của một bộ phận nhân dân, được nhân dân tin tưởng và đồng tình ủng hộ.

Do vậy để các chương trình hoạt động phật sự tại tỉnh Sơn La được thành tựu, mỗi thành viên của Phật giáo tỉnh nhà phải không ngừng phát huy truyền thống của chư vị Tổ sư đã tạo dựng, vận dụng sáng tạo vào điều kiện cụ thể để góp phần xây dựng Phật giáo tỉnh nhà ngày một phát triển. Đại hội đã thông qua Dự thảo báo cáo công tác phật sự và phương hướng hoạt động phật sự nhiệm kỳ 2014-2019; thông qua Nghị quyết Đại hội. Đại hội kêu gọi toàn thể tăng ni, phật tử trong tỉnh phát huy truyền thống yêu nước gắn bó với dân tộc của Giáo hội phật giáo Việt Nam, tăng cường đoàn kết hòa hợp, đóng góp vào các hoạt động “ích đạo, lợi đời” tất cả vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh.

Giáo hội Phật giáo tỉnh Hòa Bình, ngày 16/1, tại chùa Phật Quang (TP.Hòa Bình, tỉnh Hoà Bình), Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam (GHPGVN) tỉnh Hòa Bình tổ chức hội nghị tổng kết công tác Phật sự năm 2014 và triển khai công tác Phật sự năm 2015. Đại đức Thích Đức Nguyên phát biểu, cho biết Tăng Ni trong tỉnh đã tích cực triển khai các Phật sự đạt nhiều thành quả tốt đẹp. Hướng dẫn Phật tử tu tập và sinh hoạt có nề nếp hơn. Về hoằng pháp, Ban Hoằng pháp kết hợp với Tăng Ni trong tỉnh đã tổ chức thuyết giảng giáo lý cho các Phật tử nhân lễ Phật đản, Vu lan, các ngày Vía Phật, BỒ-tát..., giúp Phật tử tại các chùa hiểu hơn giáo lý, xa rời mê tín dị đoan. Công tác từ thiện có nhiều đóng góp tích cực trong các hoạt động phụng đạo giúp đời trong năm 2014. Năm 2014 là nhiệm kỳ đầu tiên sau khi thành lập, BTS GHPGVN tỉnh Hoà Bình đã cố gắng hoàn thành tốt nhiều công tác: tổ chức nhiều khoá Quy y Tam bảo, thụ giới, tu Bát quan trai; tổ chức lễ Phật đản Vesak PL.2558, tổ chức các đại lễ cầu siêu, cầu nguyện quốc thái dân an; trao tặng hàng nghìn suất quà cho các gia đình chính sách, hộ nghèo, quyên góp ủng hộ biển đảo... Vận động các Phật tử trong tỉnh bỏ đi các hủ tục lạc hậu, mê tín dị đoan...

Cùng với các tỉnh Điện Biên, Sơn La và Hòa Bình các tỉnh Hội Phật giáo Lai Châu, Yên Bái và Lào Cai cũng tham gia tích cực vào các hoạt động từ thiện, an sinh xã hội. Từ ngày 19-21/8/2014, Giáo hội Phật giáo Việt Nam dẫn đầu đã làm việc tại tỉnh Lai Châu nhằm xúc tiến Việc thành lập Giáo hội Phật giáo Việt Nam tỉnh Lai Châu. TT.Thích Đức Thiện đã giới thiệu với lãnh đạo tỉnh Lai Châu về tổ chức hoạt động của GHPGVN, mục đích, ý nghĩa của việc GHPGVN xúc tiến và đề nghị với tỉnh ủy, UBND tỉnh Lai Châu cho phép được tiến hành các bước thủ tục hành chính để tiến tới thành lập GHPGVN tỉnh Lai Châu nhằm phục vụ nhu cầu tín ngưỡng, tâm linh của bà con nhân dân các dân tộc tỉnh Lai Châu, đồng thời góp phần xây dựng khối đại đoàn kết dân tộc, cùng với Đảng bộ và các cấp chính quyền nhân dân tỉnh Lai Châu phát triển kinh tế, xã hội, nâng cao đời sống văn hóa và đặc biệt là góp phần giữ vững chủ quyền biên giới quốc gia. Ngày 27 tháng 3 năm 2015 GHPGVN tỉnh Lai Châu sẽ chính thức được thành lập và phát huy các giá trị của Phật giáo Việt Nam.

Từ giữa thế kỷ 18, Phật giáo đã thâm nhập vào Yên Bái. Đến năm 1930, Yên Bái đã có hàng trăm ngôi chùa. Trải qua nhiều cuộc chiến tranh và sự thăng trầm của cuộc sống, xáo trộn đời sống sinh hoạt... của nhân dân, Phật tử, do vậy, đến nay nhiều nơi chỉ còn là dấu tích. Toàn tỉnh có lúc chỉ có duy nhất một sư Ni trụ trì chùa Ngọc Am. Đến 1964 Ni sư viên tịch, và từ đó trong tỉnh không có Tăng Ni nào. Đến năm 2004 mới có Tăng Ni về đảm nhiệm trụ trì các chùa ở thị xã Yên Bái do GHPGVN bổ nhiệm. Yên Bái có nhiều dân tộc đan xen sinh sống. Mật độ dân cư phân bố không đều. Kinh tế còn

nghèo, hệ thống giao thông chưa thuận lợi, trình độ nhận thức tại một số vùng sâu, vùng xa còn hạn chế. Đây là khó khăn cho tỉnh Yên Bái nói chung và Phật giáo tỉnh nhà nói riêng. Trong những năm qua, GHPGVN tỉnh Yên Bái cũng đóng góp nhiều hoạt động từ thiện và công tác an sinh xã hội cho người dân của tỉnh. Trong báo cáo tổng kết công tác Phật sự nhiệm kỳ 2007-2012, nêu phương hướng nhiệm vụ công tác Phật sự nhiệm kỳ 2012-2017.

Năm 2007, Ban Đại diện Phật giáo tỉnh được thành lập gồm 13 thành viên đại diện cho Tăng Ni, Phật tử, do HT.Thích Thanh Duệ làm Trưởng ban. Đến nay có gần 20 ngôi chùa trong đó có 6 Tăng Ni đang trụ trì các chùa trong tỉnh, số chùa còn lại đều có Ban hộ tự, Phật tử, nhân dân quản lý. BDD Phật giáo tỉnh đã cấp giấy chứng nhận Phật tử cho 6.800 người, số người quy y Tam bảo là trên 10.000 người. 5 năm qua, trên địa bàn tỉnh được tổ chức xây dựng trùng tu các ngôi chùa từ nhỏ đến lớn, với nhiều hạng mục công trình như: xây dựng chùa, nhà Tổ, bảo tháp, tam quan, tạc tượng, đúc chuông...

Bên cạnh đó, ngày 13/5/2014 tại Trụ sở BTSGHPGVN tỉnh Yên Bái (chùa Tùng Lâm – Ngọc Am, P.Hồng Hà, Tp. Yên Bái, tỉnh Yên Bái). BTS GHPGVN tỉnh Yên Bái đã trang nghiêm trọng thể tổ chức Đại lễ Phật đản PL.2558 – DL.2014. Nhân dịp Đại lễ Phật Đản PL:2558 Chùa Tùng Lâm – Ngọc Am có 20 xuất quà trị giá 6 triệu đồng cho trẻ em khiếm thính, những em ở trung tâm bảo trợ xã hội và 21 xuất gạo hàng tháng cho những gia đình đặc biệt khó khăn trên địa bàn thành phố Yên Bái.

Thực hiện Thông bạch của Trung ương giáo hội Phật giáo Việt Nam, sáng ngày 29/5/2014, tại chùa Tùng Lâm Ngọc Am phường Hồng Hà thành phố Yên Bái, Ban Trị sự giáo hội Phật giáo Việt Nam tỉnh Yên Bái đã tổ chức đại lễ cầu nguyện hòa bình cho biển Đông. Tham dự đại lễ có đại diện Ban Dân vận, Ban Tôn giáo Sở nội vụ, UBMTTQ tỉnh, thành phố, chính quyền phường Hồng Hà và đông đảo tăng ni Phật tử trong và ngoài tỉnh tham dự. Tại đại lễ cầu nguyện, các đại biểu và tăng ni, Phật tử đã được Đại Đức Thích Minh Huy - Ủy viên Hội đồng trị sự trung ương giáo hội Phật giáo Việt Nam, phó trưởng ban thường trực Ban trị sự giáo hội Phật giáo Việt Nam tỉnh Yên Bái đọc thông điệp của Đức Pháp chủ giáo Hội Phật giáo Việt Nam về hòa bình tại biển Đông. Thông điệp đã nêu rõ, trong khi những người con Phật đang thảo luận về việc xây dựng kiến tạo hòa bình thì Trung Quốc đã đưa gần khoan Hải Dương 981 và nhiều tàu các loại xâm phạm vùng đặc quyền kinh tế và thềm lục địa của Việt Nam, bấp chập luật pháp quốc tế, ngang nhiên vi phạm chủ quyền của Việt Nam, vi phạm nghiêm trọng Công ước của Liên Hiệp Quốc về Luật biển năm 1982 mà Trung Quốc là quốc gia thành viên. Hành động này cũng đã đi ngược lại tuyên bố về cách ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC), giữa Trung Quốc và các quốc gia thành viên ASEAN. Từ thực tế trên biển đông do Trung Quốc tạo nên, nhiều quốc gia, trong đó có Việt Nam đang đứng trước những nguy cơ bị đe dọa, bởi sự bành trướng của nước lớn. Trên tinh thần từ bi và yêu chuộng hòa bình, tại đại lễ Đại Đức Thích Trung Kính - Phó Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam tỉnh Yên Bái đã đại diện cho hơn 20 nghìn tăng ni, Phật tử trong toàn tỉnh đưa ra kiến nghị phản đối phía Trung Quốc đặt giàn khoan Hải Dương 981 tại vùng đặc quyền kinh tế của Việt Nam. Đồng thời, nêu quyết tâm cùng với các tăng ni, Phật tử và nhân dân nêu cao tinh thần yêu nước, tuyên truyền vận động nhân dân, các tăng ni Phật tử không có hành động vi phạm pháp luật, không nghe theo kẻ xấu, cùng nhau giữ gìn an ninh trật tự đoàn kết giúp đỡ nhau phát triển sản xuất kinh doanh nâng cao đời sống, góp phần cùng cả nước giữ vững chủ quyền biển đảo Việt Nam.

Lào Cai là một tỉnh miền núi thuộc vùng Tây Bắc, nơi địa đầu của Tổ quốc, thuộc vùng sâu, vùng xa có biên giới tiếp giáp với Trung Quốc ở phía bắc, Yên Bái ở phía nam, Lai Châu ở phía tây và

Hà Giang ở phía đông, có điều kiện địa lý không thuận lợi, dân cư thưa thớt (96 người/km²) Với diện tích tự nhiên 8.187 km² trong đó 80% diện tích là núi đồi, dân số trên 720.000 người--ời gồm nhiều dân tộc anh em như: Kinh, Tày, Nùng, Giáy và các nhóm thiểu số cùng sinh sống. Lào Cai có đặc thù về đa dạng văn hoá do điều kiện thổ nhưỡng mang lại, có núi, có sông và có các cánh đồng lúa, có rừng đủ lớn để có thể tạo ra vùng nguyên liệu và thực phẩm phù hợp với đời sống của người dân bản địa. Hiện nay toàn tỉnh có 4 vị sư, có 04 ngôi chùa là dưới sự quản lý của Giáo hội. Trong đó có chùa Tân Bảo và Cam Lộ có sư trụ trì và hướng dẫn Phật tử tu tập còn lại các chùa khác thì do ngành Văn hóa thể thao và du lịch hoặc chính quyền địa phương quản lý, hay các gia đình, dòng họ quản lý. Ngoài ra còn đang nhờ vào sự quản lý của Ban hộ tự lâm thời, cơ sở vật chất còn nghèo nàn, đường đi lối lại còn khó khăn và hầu hết các huyện trong tỉnh chưa có cơ sở thờ tự Phật giáo để đáp ứng nhu cầu tín ngưỡng truyền thống của nhân dân trong tỉnh. Do vậy, việc kiện toàn và hình thành Ban trị sự Tỉnh cũng như thỉnh Chư tăng, ni về trụ trì, hướng dẫn cho nhân dân Phật tử sinh hoạt Phật pháp theo chính pháp và Hiến chương của Giáo hội cũng như chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước là điều hết sức quan trọng.

Chư Tăng và Phật sự Lào Cai đã khắc phục nhiều khó khăn để đưa các hoạt động Phật sự tại địa phương dần đi vào ổn định. Có nhiều hoạt động Phật sự tốt đẹp đẹp đời, đáp ứng được nhu cầu đời sống tâm linh trong thời kỳ đổi mới, hòa hợp chúng, hòa bình và công bằng xã hội nhằm phụng sự Đạo pháp, gương mẫu chấp hành tốt các chủ trương chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước.

Trong thời gian qua, Chư Tăng và Phật tử trong tỉnh với tinh thần hòa hợp, trưởng dưỡng đạo tâm đã góp phần thực hiện hiệu quả tôn chỉ mục đích của GHPGVN đề ra và thực hiện chương trình mục tiêu mà Ban đại diện Phật giáo tỉnh đã xây dựng phương hướng ngay từ ngày đầu đi vào hoạt động.

Giáo hội Phật giáo tỉnh Lào Cai làm theo lời bác dạy: Trong lần đến thăm chùa Quán Sứ (Hà Nội), Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Phật giáo Việt Nam với dân tộc như bóng với hình, tuy hai mà một. Tôi mong các hòa thượng, tăng ni và Phật tử hãy tích cực thực hiện tinh thần từ bi, hỷ xả, vô ngã, vị tha trong sự nghiệp cứu nước, giữ nước và giữ đạo để cùng toàn dân sống trong độc lập, tự do, hạnh phúc”.

Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo (GHPG) tỉnh Lào Cai trụ tại chùa Tân Bảo tọa tại phường Lào Cai, sát biên giới Việt - Trung, diện tích trên 1000 m². Người dân địa phương truyền lại, chùa có từ thời Trần. Qua bao thăng trầm của lịch sử, năm 1996 chùa được các Phật tử địa phương đóng góp xây dựng khang trang. Năm 2000, chùa được tỉnh cấp kinh phí trùng tu xây dựng. Hiện nay chùa có gần 2.000 Phật tử. Năm 2013 là năm công tác Phật sự đầu tiên nhiệm kỳ I (2012 - 2017) của Ban Trị sự GHPG tỉnh. Ngoài những việc đặc trưng, công tác từ thiện luôn được nhấn mạnh trong kế hoạch hoạt động hàng năm và toàn khóa, thu hút nhiều Phật tử và nhà hảo tâm tham gia: Kịp thời cứu trợ nhân dân Mường Khương tiền mặt và các hiện vật thiết thực trong việc hồi phục nhà cửa sau trận mưa đá kinh hoàng tháng 3/2013 trị giá hàng trăm triệu đồng. Làm theo lời Bác dạy và hưởng ứng Cuộc vận động chung sức xây dựng nông thôn mới, hàng tháng, Ban Trị sự tổ chức các đoàn đi thăm và tặng quà cho các xã khó khăn bằng tiền mặt, gạo, tặng máy trộn bê tông, thiết bị trường học mầm non, trao học bổng cho các cháu mồ côi 1 lần/tháng, hỗ trợ người già neo đơn, khám bệnh cấp thuốc miễn phí cho học sinh Trường Dân tộc nội trú ở các huyện Mường Khương, Si Ma Cai, Bắc Hà, Sa Pa, thành phố Lào Cai. Đợt rét 2013, Ban Trị sự đã huy động 5000 áo rét tặng cho nhân dân các xã Y Tý, Trịnh Tường, Sa Pa, Trung Chải; huy động và tặng hàng nghìn suất quà trị giá 250 ngàn đồng/suất cho người nghèo

ăn tết Giáp Ngọ... Kết hợp với Ban Trị sự các tỉnh bạn thường xuyên thăm và tặng quà cho học sinh và nhân dân là người dân tộc thiểu số lên đến hàng trăm triệu đồng mỗi lần. Chương trình từ thiện ra tỉnh ngoài cũng được Ban Trị sự chú ý với việc đi thăm và tặng gần 3000 suất quà cho nhân dân Quảng Bình, Nghệ An, Điện Biên, Hà Giang sau thiên tai. Đối tượng hỗ trợ, tuyên truyền là các đối tượng dễ bị tổn thương, dễ bị lợi dụng về chính trị, về tôn giáo (tôn giáo lạ)... do vậy, GHPG tỉnh đã thực hiện tốt công tác an sinh xã hội, huy động đông đảo người tham gia với các câu lạc bộ “Bác sĩ Phật tử”, “Cựu chiến binh Phật tử”, “Giáo viên Phật tử”... tùy theo chuyên môn mà thực hiện thiện nguyện của mình.

Xác định thế hệ trẻ là lực lượng góp phần phát triển đất nước và đạo pháp nên công tác bồi dưỡng, giáo dục thanh thiếu niên là một nhiệm vụ vô cùng quan trọng và cần thiết, Phật giáo luôn luôn quan tâm đến lứa tuổi tiềm tàng này và hướng các em đến tri thức khoa học. Trước Lễ Phật Đản 2014, GHPG Lào Cai đã thuyết phục được thạc sĩ Nguyễn Thị Mai - chuyên gia Ngân hàng Thế giới lên nói chuyện với học sinh các trường THPT tại thành phố. Như vậy, Lào Cai là tỉnh duy nhất trong GHPG Việt Nam mời được chuyên gia Ngân hàng Thế giới đến nói chuyện chuyên đề về các mục tiêu phát triển thiên niên kỷ của Việt Nam. Mục tiêu thứ nhất “Xóa bỏ tình trạng nghèo cùng cực và thiếu đói” và mục tiêu thứ 7 “Đảm bảo sự bền vững của môi trường” đã được các em thảo luận sôi nổi nhất. Nhiều cánh tay giơ cao tham gia thảo luận. Cầm trên tay cuốn sách “Những tấm lòng cao cả” được diễn giả trao tặng, em Thào Seo Tiến học sinh Trường Phổ thông DTNT tỉnh nói: “Được đến dự buổi nói chuyện, chúng em rất vinh dự và biết thêm về các vấn đề thế giới quan tâm nhiều như hiện nay”. Còn diễn giả Nguyễn Thị Mai thì rất bất ngờ khi ở một tỉnh vùng cao còn khó khăn như Lào Cai mà thế hệ trẻ lại có sự quan tâm đến các vấn đề thiên niên kỷ trọng đại của đất nước và thế giới như vậy.

Việc tạo một niềm tin vững chãi cho thế hệ trẻ là một yếu tố thiết thực cần phải thực hiện sớm để thiết lập cho họ có một niềm tin vững chắc về cuộc sống và giá trị đạo đức xã hội, biết đấu tranh chống lại những hành vi mê tín dị đoan. Vì lẽ đó, việc quan tâm đến thế hệ trẻ là một việc đáng trân trọng của nhà chùa. Với sự thành lập Câu lạc bộ Phật tử trẻ Lào Cai, tổ chức các khóa tu mùa hè cho thiếu niên Phật tử tại chùa Tân Bảo vào 2 mùa hè 2012, 2013 mỗi khóa có trên 200 em tham gia là một thành công lớn của GHPG Lào Cai. Các khóa tu là những cơ hội rộng mở giúp các em giao lưu học hỏi lẫn nhau, học hiểu những điều hay về đời, được nghe giảng các bài pháp phù hợp với lứa tuổi mình... Khi học về đạo hiếu, nhiều trẻ bật khóc, nguyện yêu thương gia đình, kính trọng cha mẹ hơn. Khóa tu thực sự là cầu nối yêu thương giữa các em và gia đình, tạo dựng niềm tin về một lối sống lành mạnh, bảo tồn những giá trị tinh thần cao đẹp của dân tộc và sẽ được tiếp tục vào các mùa hè hàng năm.

Không phải tất cả những việc làm của “Nhà chùa” những chuyến đi làm việc thiện nguyện như vậy không gặp cản trở. Trước đây vài năm, khi trong tỉnh xuất hiện một số đạo lạ, một thầy Hiệu trưởng trường THCS vùng cao từ chối cho đoàn được gặp gỡ và trao quà cho các cháu. Nhưng khi hiểu ra cái tâm trong sáng của đoàn, thầy mới cho “Nhà chùa” vào tặng quần áo, lương thực và học bổng cho các cháu. Giờ thì mỗi khi “Nhà chùa” đi phát tâm ở đâu đều được hoan hỷ đón chào.

Phật tử Phúc Thuận phục vụ chùa được 1 năm nay “Tôi thấy nhà chùa là nơi tu dưỡng tinh thần, hướng thiện. Trước đây tôi nóng nảy lắm. Từ khi đi chùa, tôi thấy thanh thản, nhẹ nhõm đặc biệt tính nóng đã được kiềm chế rất nhiều. Những người tự nguyện đến đây đều vui vẻ, thấy việc thì làm, không cáu gắt, không ty nhau... Phật đã hòa vào đời sống con người mình rất tự nhiên, như là cái duyên của mình mà thôi” nói với tôi như vậy, ông xin phép đứng dậy chuẩn bị cho lễ Nhiều Đảng cầu quốc thái dân an mà chùa sẽ tổ chức tối hôm đó.

Trong lúc cả nước đang hướng về biển Đông, có một ngôi chùa ngay bên dòng Nậm Thi trong xanh ngày đêm lặng lẽ “Gieo hạt từ tâm”, góp phần nhỏ bé nhằm xóa đói giảm nghèo cho người nghèo, người bất hạnh trong xã hội nhất là ở vùng cao, vùng sâu, vùng xa. Họ đã tâm niệm “Phục vụ chúng sinh là cúng dàng Chư Phật”, thực hiện tốt phương châm “Đạo pháp - Dân tộc - CNXH”, nguyện theo tinh thần từ bi, hi xả, vô ngã, vị tha của Đức Phật. 2558 năm trước, Ngài đã khuyên con người mạnh bước đi trong cõi người, góp sức đưa tính thiện lần dần tính tham, tính ác trong chính con người mình và cả trong cộng đồng xã hội, quốc gia. Trên đời không ai là hoàn thiện, nhưng ai cũng có thể tìm được những lý do cao đẹp để sống ở đời. Đó là sống đoàn kết, sẻ chia, biết yêu thương con người như lời Đức Phật đã dạy. Và hơn 25 thế kỷ sau, Hồ Chí Minh - vị Bồ Tát của dân tộc Việt lại tiếp tục nhắc đến.

Tuy nhiên, hoạt động tôn giáo ở vùng Tây Bắc vẫn còn một số hạn chế như việc tuyên truyền, phổ biến các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà Nước còn chưa thường xuyên. Nhận thức, năng lực của một bộ phận cán bộ làm công tác tôn giáo còn hạn chế dẫn đến việc tham mưu, quản lý các hoạt động tôn giáo còn nhiều bất cập.

Việc triển khai thực hiện các chủ trương, chính sách về tôn giáo của Đảng và Nhà nước về một số công tác đối với đạo tin lành còn chưa thực sự thống nhất.

Nhằm tăng cường đoàn kết các dân tộc, giới thiệu về văn hóa Phật giáo Việt Nam, thúc đẩy du lịch góp phần phát triển kinh tế, xã hội của tỉnh, Ban Hoàng pháp, Ban Văn hóa Trung ương Giáo hội Phật giáo Việt Nam phối hợp cùng Ban trị sự Giáo hội Phật giáo tỉnh Điện Biên dự kiến tổ chức Lễ hội Phật giáo Mùa Hoa Ban tại thành phố Điện Biên Phủ và huyện Điện Biên.

Quy mô lễ hội khoảng 1.500 đại biểu tham dự, gồm lãnh đạo các Ban thuộc Giáo hội Phật Giáo Việt Nam, lãnh đạo các Bộ, Ban ngành trung ương, các tỉnh vùng Tây Bắc và Điện Biên cùng 1.000 đồng bào Phật tử. Trong 3 ngày, sẽ diễn ra các hoạt động: Thành viên Ban Hoàng pháp đi thuyết pháp kết hợp phát quà từ thiện tại các huyện Tuần Giáo, Điện Biên, Nậm Pồ; triển lãm ảnh nghệ thuật và ảnh Panorama những ngôi chùa Việt; hô thần, an vị tượng Phật chùa Linh Sơn; Hội thảo Sinh hoạt tôn giáo trong đồng bào các dân tộc vùng cao, miền núi; thuyết pháp chủ đề Phật giáo với đồng bào Tây Bắc; cầu an và cầu siêu anh linh các anh hùng liệt sỹ tại Nghĩa trang Liệt sỹ A1; bé mạc Lễ hội Phật giáo Mùa Hoa Ban gồm chương trình văn nghệ, tọa đàm Hoàng pháp vùng Tây Bắc cho đồng bào các dân tộc.

Việc tổ chức Lễ hội Phật giáo mùa Hoa Ban lần đầu tiên tại Điện Biên nhằm đẩy mạnh công tác hoàng pháp và giúp Ban Trị sự giáo hội Phật giáo tỉnh trong công tác đạo tràng và giảng pháp cho đồng bào các dân tộc tại vùng miền núi phía Bắc. Hướng cho tăng ni, Phật tử vùng cao, vùng biên giới, đồng bào dân tộc miền núi có nhận thức đúng và thực hiện tốt pháp luật của Nhà nước và tôn giáo,

đoàn kết các tôn giáo để tích cực tham gia vào các phong trào thi đua yêu nước góp phần xây dựng đất nước Việt Nam XHCN giàu mạnh./.

Trong thời gian tới công tác tôn giáo vùng Tây Bắc sẽ tập trung tuyên truyền, phổ biến, quán triệt sâu sắc các chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước cho cán bộ, đảng viên trong hệ thống chính trị.

Hoàn thiện bộ máy làm công tác quản lý nhà nước về tôn giáo, xây dựng quy chế phối hợp giữa các cơ quan, phân cấp công tác quản lý nhà nước về tôn giáo cho chính quyền các cấp. Giải quyết kịp thời, đúng pháp luật những đề nghị hợp pháp, nhu cầu chính đáng của các tín đồ, chức sắc tôn giáo.

Phát huy vai trò đảng viên, đoàn viên, già làng, trưởng bản, trưởng dòng họ, người có uy tín trong giải quyết, xử lý các vấn đề có liên quan đến công tác tôn giáo ở cơ sở...

Kết luận

Qua nghiên cứu trên có thể nhận thấy một số vấn đề xã hội đang nổi cộm ở khu vực Tây Bắc hiện nay là vẫn còn tình trạng nghèo đói và kết quả giảm nghèo chưa bền vững; đời sống người nông dân ngày càng bấp bênh, xã hội nông thôn Việt Nam còn nhiều khó khăn và buộc phải có chính sách giải quyết thỏa đáng, căn cơ từ đói nghèo cho đến giáo dục, y tế, cơ sở hạ tầng, môi trường,... tình trạng ô nhiễm môi trường khá nặng nề làm thiệt hại sản xuất, ảnh hưởng đến sức khỏe con người. Như vậy, những vấn đề xã hội trên và nhiều vấn đề khác nữa đang là những trở ngại cho quá trình phát triển bền vững Tây Bắc hiện nay. Giải quyết những vấn đề này không phải là chuyện đơn giản, không hẳn là công việc của nhà nước mà còn là sự chung tay và góp sức của toàn xã hội. Vì vậy, Phật giáo Việt Nam với tư cách là một tổ chức xã hội sẽ là lực lượng quan trọng để góp phần giải quyết hiệu quả những vấn đề xã hội đang đặt ra. Qua đó nhằm mang lại cuộc sống tốt đẹp hơn cho những con người chẳng may bất hạnh và khốn khó trong xã hội. Chắc chắn rằng những người con của đức Phật luôn mang tinh thần từ bi, cứu khổ cứu nạn cho chúng sanh cũng đã và đang trấn trở trước những vấn đề của xã hội đang đặt ra hôm nay.